

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjoni erakorralise avaliku istungi protokoll nr 162

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 31. august 2026

Algus 14.00, lõpp 15.15

Juhataja: Urmas Reinsalu (esimees)

Protokollija: Laura Joanna Kuum (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Anti Allas, Vadim Belobrovtsev, Toomas Järveoja, Evelin Poolamets, Tanel Tein

Komisjoni ametnikud: Ly Oper (nõunik)

Puudusid: Diana Ingerainen ja Kristo Enn Vaga

Kutsutud: Eesti Kultuurkapitali juhataja Margus Allikmaa, Maksu- ja Tolliameti peadirektor Raigo Uukkivi, Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna riigi rahanduse talituse analüütik Rait Kiveste ja maksu- ja tollipoliitika osakonna nõunik Maret Mets, Riigikontrolli kommunikatsioonijuht Priit Simson ning Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna infonõunik Maiki Vaikla (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Hasartmängumaksu laekumisest
2. Info ja muud küsimused

1. Hasartmängumaksu laekumisest

Komisjoni avalik päevakorrapunkt on järelvaadatav Riigikogu YouTube'i kanalil ([link videole](#))

Urmas Reinsalu juhatas päevakorrapunkti sisse ja andis sõna kutsutud külalistele.

Margus Allikmaa andis ülevaate hasartmängumaksu laekumisest ja selle mõjust Kultuurkapitali tuludele (lisa 1). Ta ütles, et Kultuurkapital nägi juba aasta alguses, et hasartmängumaksu laekumine jäi alla eelarves prognoositule. Rahandusministeeriumi andmetel oli kaughasartmängumaksu alalaekumine riigieelarvesse kuue kuuga ligikaudu 2 miljonit eurot, millest Kultuurkapitali osa moodustas ligi miljon eurot. Tema hinnangul võib Kultuurkapitali saamata jääv tulu ulatuda aasta lõpuks 1,8 miljoni euroni ning järgmisel aastal 2,5 miljoni euroni. M. Allikmaa märkis, et sel aastal on esitatud kaks uut tegevusloa taotlust, kuid nende menetlemine võtab aega ning käesoleval aastal neist maksutulu oodata ei ole. Ta juhtis tähelepanu ka sellele, et enne maksumäära langetamist kaughasartmängumaksu laekumine tegelikult kasvas. Seetõttu ei pidanud tema hinnangul paika maksulangetuse aluseks olnud väide, et laekumine oli pidurdunud. M. Allikmaa lisas samuti, et 2026. aastal prognoositi Kultuurkapitalile hasartmängumaksust 31,7 miljonit eurot, kuid praeguste

laekumiste põhjal selle tasemeni ei jõuta. Tema sõnul tähendab maksutulu vähenemine vähem raha kultuurivaldkonnale. Samuti tõi ta välja, et Eesti kaughasartmängumaksu määr on võrreldes teiste Euroopa riikidega madalamaid, samas kui Euroopa keskmine maksumäär on ligikaudu 15%. Seetõttu ei pidanud ta põhjendatuks väidet, et senine maksumäär takistas uute turuosaliste lisandumist.

Urmas Reinsalu palus Rahandusministeeriumi esindajatel selgitada kaughasartmängumaksu määra langetamise mõju maksulaekumiste prognoosile ning küsis, kas suvise majandusprognoosi kohaselt oodatakse kaughasartmängumaksust varasemaga võrreldes riigi tulude kasvu või vähenemist.

Rait Kiveste vastas, et hasartmängumaksu laekumine oli seitsme kuuga võrreldes eelmise aasta sama perioodiga langenud ligikaudu 10%. Rahandusministeerium korrigeeris suveprognoosis 2026. aasta hasartmängumaksu laekumise prognoosi 0,9 miljoni euro võrra allapoole. Ta märkis, et Rahandusministeeriumi hinnangul kaughasartmängumaksu määra langetamine lisatulu ei too ning võrreldes maksumuudatuse eelse prognoosiga maksutulu väheneb järgnevatel aastatel veelgi. Prognoosi allapoole korrigeerimist mõjutasid lisaks maksumäära langetamisele regulatsioonist tulenenud maksulaekumiste puudumine ning Eesti Loto oodatust väiksem müügitulu.

Urmas Reinsalu palus Maksu- ja Tolliametil (MTA) selgitada, kui palju uusi kaughasartmängu korraldamise tegevusloa taotlusi on esitatud ning milliseks hinnatakse nende edasist dünaamikat.

Raigo Uukkivi sõnas, et seitsme kuuga oli kogu hasartmängumaksu laekunud võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 3,36 miljonit eurot vähem, millest üle 3 miljoni moodustas kaughasartmängumaksu alalaekumine. Ta märkis, et kuigi aktiivsete kaughasartmängukorraldajate arv oli kasvanud, laekus neilt maksu vähem kui eelmisel aastal. R. Uukkivi lisas, et alates maksumäärade langetamise teatavaks saamisest oli väljastatud üks tegevusluba ning menetluses oli kaks tegevusloa taotlust. Tema sõnul sõltub edasine areng suuresti sellest, kas teised Euroopa riigid võimaldavad Eesti tegevusloa alusel oma elanikele kaughasartmänge pakkuda, kuna Eesti turg on väike.

Urmas Reinsalu palus M. Allikmaal selgitada, kas Kultuurkapital on teadlik peaministri lubadusest kompenseerida kaughasartmängumaksu alalaekumisest tekkiv puudujääk ning kas selle täitmise üle on valitsusega arutelusid peetud või peab Kultuurkapital oma eelarvet korrigeerima.

Margus Allikmaa kinnitas, et Kultuurkapitali eelarves on tekkinud puudujääk ning väljamakseid korrigeeritakse igas kvartalis vastavalt tegelikele maksulaekumistele. Ta märkis, et peaministri lubadus kompenseerida kaughasartmängumaksu alalaekumine ei ole Kultuurkapitalile seni selgelt teada olnud, kuid lubas selle kohta täiendavat infot küsida.

Urmas Reinsalu palus R. Kivestel täpsustada, kui palju väheneb Rahandusministeeriumi praeguse prognoosi kohaselt hasartmängumaksu laekumine aastatel 2026–2029 võrreldes enne maksumuudatust koostatud prognoosiga ning milliseks hindas ministeerium maksumuudatuse mõju eelnõu kooskõlastamise ajal.

Rait Kiveste täpsustas, et võrreldes varasema prognoosiga väheneb kaughasartmängumaksu laekumine 2026. ja 2027. aastal 6 miljoni, 2028. aastal 8 miljoni ning 2029. aastal 11 miljoni euro võrra. Ta selgitas, et Rahandusministeerium oli nii kultuurikomisjonis kui ka eelnõule

antud hinnangus prognoosinud maksumuudatuse tulemusena maksutulu vähenemist.

Ministeerium ei saanud prognoosis arvestada maksumäära langetamisest tuleneva võimaliku täiendava tuluga, kuna selle suurus ei olnud tõendatav ega määratav.

Urmas Reinsalu palus M. Allikmaal selgitada, kuidas on maksulaekumiste vähenemine mõjutanud Kultuurkapitali toetuste väljamakseid.

Margus Allikmaa selgitas, et Kultuurkapital korrigeeris toetusteks eraldatavaid vahendeid enne iga taotlusvoorust vastavalt tegelikele maksulaekumistele ning sel aastal oli eelarvet juba kahel korral vähendatud. Maksulaekumiste vähenemise tõttu aeglustus kultuuriehitiste rahastamine ning toetust sai vähem taotlejaid või eraldati neile taotletust väiksemaid summasid.

Urmas Reinsalu palus selgitada, millisest prognoosist lähtub Kultuurkapital 2027. aasta eelarve ja pikemaajaliste rahastamisplaanide koostamisel ning kas aluseks võetakse Rahandusministeeriumi suveprognoos.

Margus Allikmaa kinnitas, et Kultuurkapital võtab nii 2027. aasta eelarve kui ka pikemaajalise finantsplaanide koostamisel aluseks Rahandusministeeriumi suveprognoosi, kui seda aasta lõpuks ei korrigeerita.

Urmas Reinsalu palus Rahandusministeeriumil selgitada, kas valitsuselt on saadud suuniseid Kultuurkapitali tulupuudujäägi kompenseerimiseks ning milline on ministeeriumi seisukoht selle võimaliku kompenseerimise suhtes.

Rait Kiveste märkis, et temani ei olnud jõudnud infot Kultuurkapitali tulupuudujäägi kompenseerimise kohta ning see küsimus tuleb arutusele 2027. aasta riigieelarve läbirääkimistel.

Urmas Reinsalu palus Rahandusministeeriumil selgitada, millal saaks kaughasartmängumaksu määra taastamise korral muudatus kõige varem jõustuda ning kas sellele kohalduks kuuekuuline maksukeskkonna muutmise etteteatamisaeg.

Maret Mets selgitas, et maksumäära taastamist käsitataks maksumäära tõstmisena, mistõttu kehtiks muudatusele kuuekuuline etteteatamisaeg.

Urmas Reinsalu palus R. Kivestel hinnata kaughasartmängumaksu korduvate muudatuste mõju maksukeskkonna stabiilsusele ning selgitada, kas Rahandusministeerium on seda mõju prognoosides arvestanud ja turuosalistega arutanud.

Rait Kiveste selgitas, et varasem kaughasartmängumaksu määra tõstmine oli toonud kaasa prognoositud maksutulu kasvu ning Rahandusministeeriumi hinnangul ei oleks ka maksumäära tõstmine 7%-ni korraldajaid Eestist eemale viinud. Ta nõustus, et maksukeskkonna stabiilsus on ettevõtjatele oluline, ning märkis, et üksnes madalam maksumäär ei ole toonud Eestisse märkimisväärselt uusi turuosalisi. Lisaks mõjutasid turule sisenemist muud regulatiivsed muudatused, sealhulgas rahapesu tõkestamise nõuded.

Anti Allas soovis teada, millise aja jooksul eeldasid eelnõu algatajad kaughasartmängumaksu laekumise suurenemist.

Rait Kiveste märkis, et eelnõu algatajate hinnangul pidi kaughasartmängumaksu laekumine pöörduma kasvule 2027. aastal, mis eeldanuks korraldajate arvu olulist suurenemist juba 2026. aastal. Seni sellist kasvu toimunud ei olnud ning tegevusloa taotluse pika menetlusaja tõttu hakkaks uutelt korraldajatelt maksutulu laekuma viitajaga. Rahandusministeerium pidas

eelnõu algatajate prognoosi spekulatiivseks ega arvestanud tõendamata tuludega oma prognoosides.

Tanel Tein täpsustas, et eelnõu algatajate prognoos põhines simulatsioonil, milles hinnati maksulaekumist turule sisenevate uute korraldajate erineva arvu korral. Ta juhtis tähelepanu sellele, et suurem osa maksutulust laekub vähestelt ettevõtjatelt ning tema sõnul laekub üle 60% maksutulust välisoperaatoritelt. Ta küsis, milline oleks mõju maksutulule juhul, kui maksumäära tõstmise tõttu lahkuks Eestist neli-viis suuremat välisoperaatorit, ning millel põhineb hinnang, et maksumäära tõstmine nende lahkumist kaasa ei too.

Margus Allikmaa lisas, et eelnõu ettevalmistamisel kavandas Kultuurkapital täiendava maksutulu kasutamisele mõeldud meetmete rakendamist esialgu alates 2028. aastast, kuid eelnõu algatajate soovil toodi ajakava aasta võrra ettepoole, kuna nende hinnangul pidi täiendav maksutulu hakkama laekuma juba 2026. aastal.

Tanel Tein juhtis tähelepanu sellele, et Kultuurkapitali tulused mõjutavad lisaks kaughasartmängumaksule ka teised tuluallikad, ning soovis teada alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumise ning Eesti Loto tulude vähenemise põhjuseid. Ta küsis selles kontekstis, kas ka nende tuluallikate puhul tuleks maksu muuta. Samuti leidis ta, et seitse kuud pärast kaughasartmängumaksu muudatuse jõustumist oli selle mõju kohta lõplike järelduste tegemiseks liiga lühike aeg.

Margus Allikmaa märkis, et alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumine oli mitu aastat vähenenud, kuid pidas tarbimise vähenemist iseenesest positiivseks. Eesti Loto puhul oli aasta esimene pool olnud oodatust nõrgem, kuid hilisemad tulemused andsid alust prognoosida olukorra paranemist. Samuti juhtis ta tähelepanu kaughasartmänguäri liikumisele ametlikust turust väljapoole, mida olid probleemina esile toonud ka kaughasartmängukorraldajad.

Urmas Reinsalu soovis teada, millal jõudis Rahandusministeerium prognoosini, et maksumuudatuse tulemusena maksulaekumine varasema prognoosiga võrreldes väheneb, ning kas ministeeriumi hinnang oli püsinud kogu aeg muutumatuna.

Rait Kiveste täpsustas, et Rahandusministeerium oli 2024. aasta maksumuudatuse ettevalmistamisel sektoriga suhelnud ning hinnanud, et järsk maksutõus võiks kaasa tuua korraldajate lahkumise, kuid väiksema tõusu korral seda riski ei nähtud. Ta kinnitas, et maksumäära langetamisest tulenev alalaekumine oli Rahandusministeeriumi prognoosides arvestatud juba kevadel ning suveprognoosis tehti võrreldes kevadega vaid väike korrigeerimine.

Urmas Reinsalu palus R. Uukkivil anda täiendavat teavet vestluse käigus kirjalikult edastatud info põhjal ettevõtte Bet-Tarx OÜ tausta kohta ning täpsustada, kas ettevõtte esitas kaughasartmängu tegevusloa taotluse MTA-le otse või vahendaja kaudu.

Raigo Uukkivi märkis, et ta ei saa üksiku ettevõtte tegevusloa menetlust sellisel kujul kommenteerida ning tal puudub ka piisav ülevaade konkreetse ettevõtte tegevusloa menetlusest. Ta rõhutas, et uute tegevuslubade väljastamine ei tähenda automaatselt kaughasartmängu mahu ja maksulaekumise samaväärset kasvu, kuna kõik loaomanikud ei pruugi tegevust alustada ning ettevõtete mahud on erinevad. Samuti sõltub Eesti turu atraktiivsus teiste riikide regulatsioonidest ja konkurentsikeskkonnast.

Urmas Reinsalu soovis teada, kas kaughasartmängumaksu langetamisega seoses eraldati MTA-le ning Rahandusministeeriumile täiendavaid vahendeid ja töökohti võimalike riskide

maandamiseks ning kui suures mahus vahendeid selleks eraldati.

Raigo Uukkivi selgitas, et täiendavate töökohtade rahastamine oli ette nähtud juhul, kui tegevusloa taotluste arv oluliselt suureneb. Kuna seda ei olnud toimunud, ei ole MTA täiendavaid ametnikke tööle võtnud. Ta lisas veel, et viimastel aastatel oli uusi tegevusloa taotlusi esitatud varasemast keskmisest vähem. R. Uukkivi hinnangul viitas see sellele, et maksumäära tase ei pruugi olla turule sisenemisel kõige olulisem tegur.

Urmas Reinsalu soovis teada, kas MTA oli tuvastanud probleeme seoses Eestis tegevusloa saanud kaughasartmängukorraldajatega, kes pakuvad panustamist Venemaa, Valgevene ja teiste endise Nõukogude Liidu riikide spordiliigadele, ning kas amet hindas ka operaatorite pakutavate teenuste sisu. Samuti palus ta täpsustada, kas kehtivate lubadega operaatorite tausta hinnatakse uuesti, viidates Investigate Europe'i uurivate ajakirjanike kajastusele operaatoritega seotud võimalike variisikute ja Venemaa sidemete kohta.

Raigo Uukkivi selgitas, et MTA kontrollis tegevus- ja korraldusloa taotluste menetlemisel nõuetele vastavust koostöös Rahapesu Andmebürooga, kelle koostööst oli vajalik iga uue taotluse puhul. Ta lisas, et uue korraldusega seotud üleminekuajal vaadatakse üle ka kehtivate loaomanike tegevus- ja korralduslubade eeldused. R. Uukkivi ei saanud viidatud juhtumeid olemasoleva info põhjal kommenteerida, kuid oli valmis komisjoni edastatud teabe ja täpsustatud küsimustega tutvuma.

Urmas Reinsalu soovis teada, kas Rahandusministeeriumis on ettevalmistamisel hasartmängumaksu seaduse muudatusi seoses maksumäärade või tehniliste küsimustega.

Rait Kiveste kinnitas, et Rahandusministeeriumis ei olnud praegu hasartmängumaksu seaduse muutmise plaane ning võimalikud edasised muudatused sõltuksid poliitilistest otsustest.

Urmas Reinsalu tänas kutsutud külalisi ja lõpetas istungi.

Otsustati

- 1.1 Maksu- ja Tolliametil saata ülevaade Bet-Tarx OÜ taustast ja kaughasartmängu loa taotlemise menetlusest, sh sellest, kes ettevõtte nimel MTA poole pöördus (konsensus: Anti Allas, Vadim Belobrovtsev, Toomas Järveoja, Evelin Poolamets, Urmas Reinsalu).
- 1.2 Rahandusministeeriumil, MTA-l ning Kultuurkapitalil vastata kirjalikult komisjoni liikme Tanel Teini esitatud küsimustele (lisa 2) (konsensus: Anti Allas, Vadim Belobrovtsev, Toomas Järveoja, Evelin Poolamets, Urmas Reinsalu).

2. Info ja muud küsimused

Päevakorrapunkti ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Reinsalu
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Laura Joanna Kuum
protokollija